

Maija Salo

Mistä olemme kotoisin?

Juuria etsimässä

MISTÄ OLEMME KOTOISIN?

Maija Salo

MISTÄ OLEMME KOTOISIN?

Juuria etsimässä

© 2011 Maija Salo

Kustantaja: Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-498-640-3

SISÄLLYS

Mistä olemme kotoisin?	9
Miten sukututkimus alkoi	10
Kirjan rakenteesta	12
Henkilöiden nimet	14
Lähteistä	15
 VANHEMPANI	17
Hilkka Helena Hänninen (1916 – 1999)	17
Niilo Armas Suntola (1915–1979)	20
Ensitapaaminen	23
Talvisota	25
Avoliitto	27
 ISÄN SUKU	31
Johan Sigfrid Sundholm (1875–1939)	31
Anna Vilhelmiina Kurki (1875–1946)	34
Johan Sigfrid Sundholmin esivanhempia	37
Juuret Pohjanmaan rannikolla	37
Hylkeenpyytäjiä	39
Måns Jakobsson	40
Anders Olsson	42
Matts Nibb	43
Henrikin ja Marian jälkeläisiä	45
Kirvesmies Anders Sundholm	46
Viipuriin	48
Andersin ja Brita Stinan jälkeläisiä	48
Anna Vilhelmiina Kurjen esivanhempia	51
Esivanhempia Pohjois-Karjalassa	53
Pohjois-Karjala ja Liperi 1600-luvulla	53

Liperin Kurki-suvut	53
Juho Kurki ja hänen jälkeläisiään	56
Kurki-sukuiset esivanhemmat.....	58
Rippikirjoista	60
Mikko Mikonpoika Kurki (1792–1843).....	61
Aikamies lastenkirjoissa	63
Beata Karttunen.....	63
Riitta Lempinen	65
Riitta ja Mikko käräjillä	66
Mikko Kurjen avioliitto.....	68
Mikko Mikonpoika Kurki (1816–1875)	68
Härkösen suku Nuijamaalla.....	69
Nuijamaan Tassia	69
Anna Stina Runströmin sukujuuria.....	73
Puuseppä Abraham Runström	75
Abraham Runströmista Peldanus-sukuun.....	78
Akateemisia opintoja ja noituutta	78
Kuka oli Henricus Peldanuksen äidinäiti?	80
Sursillin sukua	80
Anders Enckell ja hänen sukujuuriaan	82
Ilmajoen apupappi Anders Enckell.....	83
Sukujuuret Saksassa	84
Kruununvouti Kristoffer Enckell.....	86
Karkun säätyläisiä.....	88
Collinus-sukua	89
Pakkalan nimismiestalo.....	92
Uudenkaupungin ensimmäinen kirkkoherra.....	94
Valborg Ludvigsdotter – linnansaarnaajan tytär.....	96
 ÄIDIN SUKU	 99
Lydia Amanda Riihelä (1886–1975).....	99
Otto Hänninen (1874–1924)	101
Otto Hännisen esivanhempia	102
Otto Hännisen isän sukua	102
Anna Tuukkanen.....	104
Juho Hänninen	106
Israel Hänninen	108
Israelin jälkeläisiä	109
Hänniset – vanha savolainen suku.....	110
Elina Jäntti – saksalaista sukua?	111
Pappeja ja nuijasotureita	112
Otto Hännisen äidin sukua.....	114
Perukirjojen kertomaa.....	115
Lydia Amanda Riihelän esivanhempia	120

Ikivanhat hämäläiset sukujuuret	120
Paukkulan ja Äijälän talot	121
Kruununtalosta perintötaloksi.....	123
Iisakkilan talon jakaminen	123
Esivanhempia Paukkulassa.....	125
Paukkulan Samuelin perukirja	126
Ruotusotilaita	128
Jursalan savupirtti	130
 SUKUJUURET SUOMEN HISTORIASSA	 132
 ESIPOLVITAUULUT	 138
Esipolvitaulujen rakenne	138
Johan Sigfrid Sundholmin esipolvet	139
Anna Vilhelmiina Kurjen esipolvet	146
Otto Hännisen esipolvet	157
Lydia Amanda Riihelän esipolvet.....	167
 Viitteet	 173
 Lähteet ja kirjallisuus.....	 177
 Henkilöhakemisto	 180

MISTÄ OLEMME KOTOISIN?

Olemme veljeni kanssa usein pohtineet, mistä oikeastaan olemme kotoisin. Me kumpikin synnyimme Tampereella, mutta siellä meillä ei ole mitään sukujuuria. Vanhempamme olivat asettuneet asumaan sinne vain pari vuotta aikaisemmin jouduttuaan talvisodan alkaessa lähtemään kotikaupungistaan Viipurista. Perheemme ei kuitenkaan tuntunut erityisen karjalaiselta, emmekä veljeni ja minä omaksuneet karjalaista identiteettiä. Syynä oli ehkä se, että vanhempiemme sukujuuret olivat enimmäkseen muualla Suomessa ja vain isänäiti oli karjalaista syntyperää. Ehkä vieläkin merkittävämpää oli, että vanhempamme onnistuivat hyvin sopeutumaan uusiin olosuhteisiin, olivat eteenpäin suuntautuneita eivätkä paljon puhuneet menetetystä Karjalasta.

Karjalaisia emme siis ole, emme myöskään Tampereelta kotoisin. Olimme vielä alle kouluikäisiä, kun perheemme muutti Turkuun Pansion esikaupunkiin, josta tuli meille lapsuus- ja nuoruusiän kotipaikka, mutta sukujuuria ei sielläkään ollut. Lähisukulaisemme asuivat Helsingissä, jonne he olivat päätyneet talvisodan jälkeen. Maaseutuun meillä ei ollut mitään yhteyksiä, ei siis myöskään maalla asuvia sukulaisia, toisin kuin useimmilla muilla tuon ajan suomalaisilla. Kaikki tuntemamme sukulaiset olivat evakkoina Viipurista lähteneitä, mutta paljon muuta emme heistä tiedäneet.

Kun keski-ikäisenä aloin kiinnostua omista juuristani, ryhdyin harrastamaan sukututkimusta. Esivanhemmistamme kertyi vuosien mittaan runsaasti tietoa, ja vähitellen mielessäni alkoi itää aja-

tus tutkimustulosteni kokoamisesta kirjaksi. Ryhdyin toimeen ke-väällä 2010. Hankalin vaihe oli laajan aineiston jäsentely: kuinka esittää moneen suuntaan haarautuvat esipolvet niin, että lukija saa asiasta selkeän kokonaiskuvan? Kaikkien isovanhempiemme suvut olivat eri seuduilta kotoisin, ja niinpä meillä on vahvoja sukujuuria eri puolilla Suomea, paikoilla, joilla esi-isämme ovat eläneet vuosi-satojen ajan. Kaikkien heidän perintöä kannamme eteenpäin, mut-ta pystymmekö enää tuntemaan sukulaisuutta keneenkään heistä tai toteamaan: tuolta minä olen kotoisin?

MITEN SUKUTUTKIMUS ALKOI

Kun aloin tutkia sukuani vuonna 1986, minulla oli hyvin vähän pohjatietoa, ja osa siitäkin oli epätarkkaa. Päätin aloittaa etsimällä äidinäitini Lydia Amanda Riihelän vanhempia Orimattilasta. Mummosta tiedettiin, että hän oli Orimattilasta kotoisin, mutta ol-lut lapsesta asti erään perheen kasvattina Viipurissa, eikä hän ollut koskaan kertonut lapsilleen omista vanhemmistaan. 1980-luvulla sukututkijan saatavilla oli vain noin vuoteen 1860 ulottuvia mikro-filmejä kirkonkirjoista, ja sitä nuoremmat tiedot oli kyseltävä kirk-koherranvirastoista. Niinpä kirjoitin Orimattilan seurakuntaan ja oletin saavani sieltä mummon vanhempien nimet ja syntymäajat. Mutta sieltäpä ei löytynytäkään Lydia Amandan syntymätietoja. Heidän kirjojensa mukaan tämä oli syntynyt Nastolassa. Otin yhte-yttä sinne, mutta ei häntä sieltäkään löytynyt. Muistin sitten, että mummolla oli veli, joka asui Tampereella ja kuoli siellä 1960-luvulla. Tampereen seurakuntien virastosta sain mummon veljen syntymätiedot. Niiden avulla pääsin vähitellen oikeille jäljille, ja selvisi, että Lydia Amanda oli syntynyt Myrskylässä piikatyttö Aina Matilda Matintyttären aviottomana lapsena. Tässä siis syy, miksi asiasta ei ollut puhuttu. Aina Matilda oli kotoisin Orimattilasta ja palasi sinne Lydian ollessa muutaman vuoden ikäinen. Vanhem-mat sukujuuret löytyivätkin sitten Orimattilan kirkonkirjoista.

Isän suvusta oli vähän enemmän tietoa. Tätini Martta oli kerto-nut minulle, että isoisäni Johan Sigfrid Sundholmin isä Johan oli ollut ”byggmestari”. Hän oli lähtenyt Viipurista Arkangeliin laivoja

Suomalaiset pysyivät vuosisatoja vanhoilla asuinsijoillaan, kunnes 1800-luvun väestönkasvun ja rakennemuutosten seurauksena monien oli lähdettävä etsimään elantoaan muualta. Maaseudulta muutettiin kaupunkeihin, usein kauas synnyinseudulta, ja vähitellen siteet kotipitäjään katkesivat. Muutamaa sukupolvea myöhemmin tiedot vanhoista sukujuurista olivat unohtuneet.

Kansikuvan lapset, kirjan kirjoittaja ja hänen veljensä, kuuluvat niihin, joilla on enää hyvin vähän perimätietoa omista sukujuuristaan. Sukututkimuksen avulla tietoa on löytynyt, ja samalla on löytynyt melkoinen joukko eri puolilla Suomea eläneitä esivanhempia. Heitä asui muun muassa Pedersöressä ja sen lähistöllä, Liperissä, Viipurin pitäjässä, Laukaassa ja Orimattilassa. Kirja kuvailee heidän elämäänsä 1500-luvulta 1900-luvun alkupuolelle ja kertoo monille suomalaisille tutun tarinan siitä, miten talonpoikaisilta juuriltaan lähteneet esivanhemmat päätyivät kaupunkilaisiksi. Kirjassa on myös esipolvitaulut kaikista löytyneistä esivanhemmista.

Kannen kuva on otettu Tampereella vuonna 1945.

